

Київський національний торговельно-економічний університет

Харківський торговельно-економічний інститут

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів освітнього
ступеня

бакалавр

року набору

2021

молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

галузі знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

073 Менеджмент

шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Торговельний менеджмент

назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

обов'язкова

обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2021 рік

Розробник:

Федотова Олена Володимирівна, доцент,
кандидат філософських наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

Гарант освітньої програми

Литвиненко Олена Дем'янівна,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту та
торговельного підприємництва, кандидат
економічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
Права, психології та сучасних європейських мов

назва кафедри

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 17.05.2021 р. № 7.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 «Менеджмент», Фінанси, банківська справа та страхування», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціалізації «Торговельний менеджмент»

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів цілісних уявлень про зародження та розвиток філософської думки, а також про сучасні філософські проблеми природи, людини і суспільства, оволодіння теорією та методологією пізнання суспільного розвитку, основними формами та методами наукового пізнання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичне світорозуміння про загальні принципи буття і пізнання, про ставлення людини до світу, система її узагальнених поглядів на світ у цілому і своє місце в ньому.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна відповідно до структурно-логічної схеми викладення дисциплін, передбачених навчальним планом, викладається перед такими курсами: «Психологія», «Правознавство», «Менеджмент». «Національні інтереси в геополітиці та геоекономіці»

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ФК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ФК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 1. Застосовувати отриманні знання щодо своїх прав і обов'язків як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 15. Здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 16. Застосовувати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. ПРН 17.

Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Філософія як специфічний тип пізнання

Філософія в житті людини і суспільства. Філософія і світогляд. Поняття світогляду. Раціональні, емоційні і вольові компоненти світогляду. Різні типи світогляду. Філософський світогляд. Структура та специфіка філософського знання. Філософія і наука, науково і ненауково орієнтовані типи філософії.

Світоглядна і методологічна функції філософії. Складові світогляду. Філософія і мистецтво. Філософія і релігія. Філософія і загальний соціальний і індивідуальний людський досвід. Основні типи філософських орієнтацій.

Проблема предмету філософії. Соціально-культурна спрямованість філософського знання. Духовно-творча природа філософії. Аксиологічний вимір філософії. Філософія в системі культури. Філософія і релігія. Філософія і мистецтво. Філософія і етика. Філософія і пізнання людини.

Тема 2.1 Історія філософської думки. Філософія стародавнього Сходу. Антична філософія

Передумови виникнення філософії в Індії. Кастова система індійського суспільства. Передфілософія ведичного періоду. Ведичний комплекс. Упанішади. Брахман і Атман. Пуруша.

Філософія епічного періоду. Махабхарата і Рамаєна. Філософські ідеї Бхагаватгіти. Поняття пуруші, пракриті, сансари і карми.

Виникнення класичних шкіл індійської філософії: веданта, йога, санкх'я, чарвака, ньая, вайшешика. Релігійно-філософські школи Індії: буддизм, джайнізм, тантризм, індуїзм. Філософські погляди Шанкари. Індійські філософи 19–20 ст.: М. Ганді, Рамакрішна, Вівекананда, А. Гхош, Радхакрішнан.

Передумови виникнення філософії в Китаї. Соціальна етика китайської філософії. Філософія Книги Змін. Становлення китайської філософії. Філософія даосизму. Лаоцзи. «Дао де цзін». Філософські погляди Ян Чжу, Чжуанцзи, Лецзи. Вчення сюаньсюе (неодаосизм).

Філософія конфуціанства. Неоконфуціанство.

Космологія та діалектика античної філософії. Грецькі філософи про першооснову, походження і загальні організуючі початки світу. Атомізм. Основні школи і напрямки античної філософії. Елеати та апорії Зенона. Матеріалістичні й ідеалістичні трактування буття.

Антична філософія класичного періоду. Софістика. Вчення Платона про ідеї та державу. Філософія Аристотеля.

Філософія епохи еллінізму. Неоплатонізм. Філософія у Стародавньому Римі. Характерні риси античної філософії.

Тема 2.2 Історія філософської думки. Специфіка філософії Середньовіччя та епохи Відродження

Виникнення та поширення християнства. Головні ідеї середньовічної філософії: теоцентризм, монотеїзм, ідея боголюдини, креаціонізм, провіденціалізм,

ідеї заповідей, первородного гріха та воскресіння душі. Середньовічний символізм і герменевтика. Одкровення і віра. Співвідношення філософії і теології. Середньовічне розуміння природи і загальної картини світу. Специфіка середньовічної науки. Людина в середньовічній філософії, трактування її духу, душі і тіла. Аскетизм як середньовічний моральний ідеал.

Християнський неоплатонізм. Східна патристика: Філон, Григорій Богослов, Іоанн Златоуст, Афанасій Александрійський. Західна патристика: Августин Аврелій, Амвросій Медіоланський та ін.

Схоластика. Філософські та теологічні погляди Фоми Аквінського. Філософія П. Абеляра, Р. Бекона, У. Оккама та ін. Дискусія про природу універсалій: номіналізм та реалізм. Середньовічний містицизм. Антропологізм і гуманізм філософії Відродження. Людина як творець власної природи і долі. Культ індивідуалізму і цінностей земного життя. Вільнодумство і скептицизм гуманістів Відродження, критика релігійного догматизму й аскетизму. Картина світу в епоху Відродження. Пантеїзм. Ідеї геліоцентризму і нескінченності Всесвіту. Політична філософія Відродження. Утопізм. Основні мислителі епохи: Дж. Бруно, Л. Валла, М. Кузанський, Т. Кампанелла, Л. да Вінчі, Н. Макиавеллі, М. Фічіно, Піко де Мірандола, Ф. Петрарка, Е. Роттердамський, Т. Мор.

Тема 2.3 Історія філософської думки. Філософія Нового часу та Просвітництва

Експериментально-математичне природознавство – основна орієнтація філософії XVII сторіччя. Вчення Ф. Бекона про природу помилкового мислення. У пошуках універсального методу наукового пізнання і достовірних критеріїв істини. Філософія природи, формування механістичної картини світу.

Проблема субстанції. Раціоналістична філософія Р. Декарта. Принцип «Cogitoergosum». «Монадологія» Г. Лейбніца. Пантеїзм Б. Спінози. Механістично-матеріалістична картини світу. Соціально-політичні ідеї і концепції Нового часу. Філософія Т. Гоббса, і Дж. Локка. Суб'єктивний ідеалізм Дж. Берклі та Д.Юма.

Реформація і криза ортодоксально-католицької ідеології. М. Лютер проти містики католицизму.

Проблема людини в філософії Просвітництва. Ф. Вольтер – ідеолог Просвітництва. Ш. Монтеск'є про визначальні причини життя людства. Ж. Ж. Руссо та його філософсько-педагогічні ідеї. «Енциклопедія» Д. Дідро. Ж. Ламерті – засновник французького матеріалізму. «Система природи» П. А. Гольбаха. Особливості механістичної ідеології в гуманітарних та природничих науках.

Тема 2. 4. Історія філософської думки. Класична німецька філософія

Місце німецької класичної філософії в історії філософської думки. «Коперніканський переворот» І. Канта. Обґрунтування Кантом всезагальної необхідності наукового знання. Людина як “громадянин двох світів”. Природа і свобода. Теоретичний та практичний розум.

Суб'єктивний ідеалізм та діалектика Й.-Г. Фіхте. Філософія тотожності Ф. Шеллінга.

Філософська система та діалектичний метод Г.В.Ф. Гегеля. Гегель про закономірності становлення, історії, культури, людини. Тотожність буття і мислення.

Антропологічний матеріалізм та гуманістична спрямованість філософії Л. Фейєрбаха. Діалектика чуттєвого і раціонального. Критика релігії.

Тема 2.5. Історія філософської думки. Посткласична філософія сер. ХІХ–поч. ХХ ст. та основні напрямки філософії ХХ-ХХІст.

Марксизм: головні ідеї та історична доля. Проблема відчуження. Вирішення проблеми свободи в марксизмі. Ідеологіям марксизму. Історичний та діалектичний матеріалізм.

Ірраціоналізм філософії А. Шопенгауера. Зародження екзистенціальної тенденції в філософії С. К'єркегора.

«Перший позитивізм»: О. Конт, Г. Спенсер. Дж. Міль. Емпіріокритицизм: основні ідеї та причини впливу серед природознавців. Неопозитивізм та постпозитивізм. Прагматизм.

Неокантіанство.

«Філософія життя». «Воля до влади» та концепція «надлюдини» у філософії Ф. Ніцше. Інтуїтивізм А. Бергсона.

Основні гуманістичні тенденції у філософії ХХ століття: екзистенціалізм, персоналізм, філософська антропологія та ін. Психологія та неомарксизм.

Соціологічні погляди М. Вебера.

Феноменологія Е. Гуссерля. Фундаментальна онтологія М. Хайдеггера.

Філософська герменевтика.

Філософський містицизм у ХХ столітті.

Логічний позитивізм і аналітична філософія. Критичний раціоналізм К. Поппера. Філософія науки. Теорії «постіндустріального суспільства» та філософський футуризм. «Римський клуб».

Структуралізм та постструктуралізм. Семіотика. Структурна антропологія К.Леві-Строса. Переосмислення проблем влади у творчості М.Фуко. Граматологія Ж. Дерріда. Структурний психоаналіз Ж. Лакана. Постмодернізм.

Філософія на межі тисячоліть. «Кінець історії» Ф.Фукуями, «Зіткнення цивілізацій» С. Хантінгтона та «Велика шахова дошка» З. Бжезинського.

Тема 2.6. Українська філософія

Ранній період існування української філософії: дохристиянські часи. Філософська думка часів Київської Русі. Повість минулих літ. «Слово про Закон і благодать» митрополита Іларіона. Переклади релігійної та енциклопедично-світоглядної літератури. Оригінальні філософські пам'ятки: «Слово» Кирила Туровського, «Моління» Данила Заточника, «Послання Климента Смолятича. Філософська думка в Україні часів Відродження та бароко. Типові ознаки українського бароко. Філософсько-богословські ідеї Острозького центру: Герасима Смотрицького, Кирила Лукаріса, Івана Вишенського, Мелентія Смотрицького та ін.. Філософські ідеї в Києво-Могилянській академії. І. Гізель, Ф. Прокопович, Г. Щербацький. Філософська творчість Г. С. Сковороди. Філософська думка України XIX – початку XX ст.. М. Костомаров, П. Куліш, І. Франко, Т. Шевченко. Національні ідеї Д. Донцова та В. Липинського.

Тема 3. Онтологія: проблема реальності буття

Сучасна картина світу. Буття як філософська проблема. Онтологія як філософське вчення про буття. Типи онтології: реалізм, матеріалізм, ідеалізм, монізм, дуалізм, плюралізм. Буття і небуття, буття і суще, буття і субстанція, буття і реальність. Основні онтологічні категорії: єдине і багатоманітне, ціле і частина, зміст і форма, одиничне і загальне, можливість і дійсність.

Багатомірність буття: природні, соціальні, духовні форми. Буття природи, його матеріальність, цілісність, детермінованість, просторово-часова організація. Простір і час.

Матерія як філософська категорія. Еволюційні процеси у Всесвіті, саморозвиток матерії, прогресивні і регресивні лінії еволюції. Життя як земний ікосмічний феномен, його сутність, походження, розмаїтість. Концепція ноосфери.

Тема 4. Гносеологія: знання як об'єкт філософського розуміння

Пізнання як проблема філософії. Біологічні, психологічні і соціокультурні основи пізнавальних процесів. Індивідуальна пізнавальна діяльність: чуттєве і раціональне в пізнанні; логіка й інтуїція; особистісне знання і досвід; розуміння. Пізнання в системі культури: місце пізнання в різних способах освоєння людиною світу – міфологічному, релігійному, містичному, практичному.

Вихідні принципи теорії пізнання. Суб'єкт та об'єкт пізнання, їх взаємозв'язок. Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне, абстрактне і

конкретне, раціональне та ірраціональне. Знання, мудрість та віра. Проблема істини. Критерії істини.

Проблема пізнаваності світу. Переконавання, віра, думка в пізнавальній діяльності. Хиби, їхні джерела і можливості подолання.

Роль наукової раціональності в сучасному суспільстві. Наука як особливий тип пізнання, діяльності і соціальної організації. Єдність і розмаїтість наукових знань: природної технічної, соціально-гуманітарної науки. Ціннісні і цільові настанови наукового пізнання. Емпіричний рівень наукового дослідження і його основні методи: спостереження, експеримент, моделювання, статистичні методи.

Етапи наукового дослідження: проблема, факт, гіпотеза, концепція, теорія, ідея. Динаміка наукового знання: класична наука – некласична наука – постнекласична наука. Типи емпіричного наукового знання – наукові факти. Теоретичний рівень науки і його методи: уявний експеримент, ідеалізація, формалізація, системний підхід. Наукові гіпотези і теорії. Розвиток наукового знання; традиції, новації, революції в науці, наукові парадигми і їхня зміна. Наука в системі культури: світоглядні підстави науки; наукові картини світу, стилі наукового мислення. Зміна наукових парадигм. Революції в науці. Специфіка методології гуманітарного пізнання.

Тема 5. Свідомість як філософська проблема

Свідомість і дух. Душа, дух, духовність. Свідомість в структурі людської життєдіяльності. Свідомість як гносеологічний, онтологічний та соціологічний феномен.

Проблема виникнення свідомості: історичний і індивідуально-буттєвий аспекти. Біологічні і соціальні передумови виникнення свідомості з точки зору суспільної науки і філософії. Свідомість і самосвідомість в раціоналістичному і ірраціоналістичному тлумаченні.

Свідомість і рефлексія. Структура свідомості: емоції, відчуття, сприйняття, почуття, мислення, воля, пам'ять. Образне і понятійне мислення. Інтуїція, уява, творчість. Мислення і мова. Мовний символізм. Свідомість і інтелект. Суспільна свідомість і колективний інтелект. Проблема штучного інтелекту.

Свідомість, свобода, творчість. Фрейдизм про співвідношення свідомого і несвідомого. Категорія ідеального як основа осмислення свідомості. Свідомість як реальність ідеального. Свідомість як суб'єктивна реальність.

Тема 6. Філософська антропологія: розуміння сутності людини

Унікальність та універсальність феномену людини в світі. Людина, її походження, природа і зміст буття. Людина та її місце у світі як предмет філософського осмислення. Проблема походження людини; людина як продукт природної і культурної еволюції; виникнення і сутність людської свідомості.

Багатомірність людської природи: її біологічні, соціальні і духовні компоненти. Людина як живий організм; біологічні основи видових, групових і індивідуальних особливостей людини. Людина як продукт соціального життя і культури: особистість людини, її свідомість і самосвідомість, потреби, інтереси, цінності. Проблема індивідуальної і соціальної свободи особи і прав людини. Духовно-екзистенційні та ціннісні аспекти і проблеми людського буття: життя і смерть, доля, добро і зло, любов, самотність, щастя, сенс життя.

Проблема «іншого Я». Поняття інтерсуб'єктивності. Проблема гуманізму, його історичні типи.

Тема 7. Аксиологія: людина в системі цінностей

Цінності в системі культури. Цінності як визначальна характеристика людського буття. Людина в системі цінностей. Цінності як ядро духовного світу людини. Проблема ціннісного вибору: переживання, потреби, емоції, віра, воля, ідеал. Цінність буття і життєвий смисл.

Цінності як регулятор поведінки людини. Цінності та ціннісні орієнтації.

Проблема обґрунтування універсальних цінностей і глобальні проблеми людства.

Тема 8. Предмет і завдання соціальної філософії

Соціальна філософія в системі філософського знання. Специфіка соціального пізнання. Предмет, об'єкт і функції соціальної філософії. Місце соціальної філософії в системі суспільних наук. Соціальна філософія і соціологія.

Соціальна філософія як методологія соціального пізнання й онтологія соціальної реальності. Статус істини в соціальному пізнанні. Антиномія антропо- і соціоцентризму в соціальному пізнанні.

Суспільна природа свідомості. Рівні суспільної свідомості. Сфери суспільної свідомості. Сучасний стан та перспективи розвитку українського суспільства.

Тема 9. Філософія культури.

Культура як соціальне, матеріально-духовне явище. Конкретно-історичні типи існування культури. Спадкоємність та новаторство у розвитку культури. Форми культури. Національне та загальнолюдське в культурі. Соціодинаміка культурного життя.

Рівноправність і діалог культур. Культура як система соціальних норм, цінностей та ідеалів. Соціальні інститути культури та її функції. Ідеал культурної людини.

Культура і релігія. Релігії світові та національні, монотеїстичні та політеїстичні, традиційні та нетрадиційні.

Тема 10. Філософія історії, цивілізації та майбутнього.

Сутність філософії історії. Філософське розуміння історичного процесу в

історії філософії.

Різноманітність теоретичних моделей історичного процесу. Сучасні концепції історичного розвитку. Джерела і рушійні сили історичного процесу.

Варіантність історичного розвитку. Необхідність та випадковість, стихійне та свідоме в історії. Типологія історичного процесу.

Людська особистість та історія. Історична творчість. Свобода та відповідальність в історії. Різноманітність тлумачень поняття «цивілізація».

Філософське розуміння цивілізації. Цивілізація як економічне, політичне та соціокультурне утворення. Основні ознаки цивілізації.

Основні критерії визначення типів цивілізацій. Історичні типи цивілізацій.

Сучасна світова цивілізація, її характерні особливості, протиріччя. Поняття, структура цивілізаційних основ розвитку сучасного людства. Формаційне та цивілізаційне в розвитку сучасного людства. Інформаційне суспільство. Світова цивілізація - нова парадигма розвитку.

Прогрес і регрес. Місце та роль України в сучасному цивілізаційному процесі. Україна як цивілізація.

Майбутнє як філософська проблема, її світоглядні, науково-методологічні, морально-психологічні та духовно-культурні компоненти. Поняття футурології.

Соціальне передбачення та прогнозування – властивість людської свідомості. Типи прогнозів. Основні методи та функції прогнозування.

Основні футурологічні концепції. Завдання переходу від технологічної до антропогенної цивілізації. Універсальна концепція сталого розвитку. Глобальність як сутнісна ознака сучасної цивілізації та універсальність людської сутності. Глобалізація суспільних відносин і планетарної свідомості, їхні основні домінанти. Глобальні проблеми як сукупність соціоприродних протиріч у розвитку людства. Сутність, походження та основні типи глобальних проблем.

	Курсова робота (проект)									
	Самостійна робота студентів									
	Усього годин									

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																									
	денна форма												заочна форма													
	повна						скорочена						повна						скорочена							
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі						
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС			
Тема 1. Філософія як специфічний тип пізнання	12	2	2			8											12	2				10				
Тема 2. 1... Історія філософської думки. Філософія Стародавнього Сходу. Антична філософія	14	4	2			8											12					12				
Тема 2.2 Історія філософської думки. Специфіка філософії Середньовіччя та епохи Відродження	12	2	2			8											12	2				10				
Тема 2.3. Історія філософської думки. Філософія Нового часу та Просвітництва	12	2	2			8											12					12				
Тема 2.4 Історія філософської	12	2	2			8											12					12				

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																										
	денна форма												заочна форма														
	повна						скорочена						повна						скорочена								
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі							
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС				
Тема 7. Аксиологія: людина в системі цінностей	10		2			8										12											
Тема 8. Предмет і завдання соціальної філософії	12	2	2			8										12		2									
Тема 9. Філософія культури	12	2	2			8										8											
Тема 10. Філософія історії, цивілізації та майбутнього	12	2	2			8										12	2										
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	28	28			124										180/6	6	6									

Підсумковий контроль – екзамен письм.

Матеріал доступний у системі дистанційного навчання інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4742>

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;

- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять рекомендованої літератури.
4. Підготовка до семінарських занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Підготовка з обраної теми доповіді, презентації, реферати.
6. Контрольна перевірка особистих знань, запитання для самоконтролю.

Тема 1. Філософія як специфічний тип пізнання

Питання 1. Місце філософії в системі духовної діяльності людини.

Питання 2. Раціональні, емоційні і вольові компоненти світогляду.

Питання 3. Філософія і наука, науково і ненауково орієнтовані типи філософії.

Питання 4. Філософія в системі культури.

Тема 2.1. Філософія Стародавнього Сходу.

Питання 1. Культурно-історичні передумови зародження філософської думки в країнах Стародавнього Сходу.

Питання 2. Головні філософські школи Стародавньої Індії про людину та світ її життя.

Питання 3. Філософські школи Стародавнього Китаю. Конфуцій про людину та її виховання. Конфуціанство, даосизм і моїзм.

Питання 4. Даосизм про начала буття та ідеал мудреця.

Питання 5. Особливості філософування моїстів: онтологія, гносеологія, діалектика.

Тема 2.1. Антична філософія

Питання 1. Елейська школа: Ксенофан, Парменід і Зенон. Монотеїзм і скептицизм.

Питання 2. Співвідношення буття і мислення, тілесного і духовного. Логіка як діалектика.

Питання 3. Вплив Емпедокла і Анаксагора на спрямування наукового і філософського мислення. Атомізм Левкіппа-Демокрита.

Питання 4. Софісти – перші вчителі мудрості. Протагор, Горгій та інші.

Тема 2.2. Специфіка Європейського Середньовіччя та епохи Відродження

Питання 1. Радикальні зміни у світогляді при переході від античності до Середньовіччя.

Питання 2. Християнська апологетика. Християнська патристика. Святий Августин і формування фундаментів релігійно-філософської думки Середньовіччя.

Питання 3. Гуманізм як провідна ідея епохи Відродження. Проблема індивідуальності людини.

Питання 4. Антропоцентризм і проблема особистості.

Питання 5. Мішель Монтень – провісник Просвітництва.

Питання 6. Гуманістичні ідеї Еразма Роттердамського.

Тема 2.3. Філософія Нового часу та Просвітництва

Питання 1. Особливості духовних процесів в епоху Нового часу.

Питання 2. Розвиток методології та гносеології у філософії Нового часу.

Питання 3. Онтологія Нового часу про світобудову та місце в ній людини.

Питання 4. Антропологічні та соціальні ідеї у філософії Нового часу.

Тема 2.4. Класична німецька філософія.

Характерні риси класичної німецької філософії.

Філософські погляди І. Канта.

Суперечливість філософії Г. Гегеля: Діалектичний метод та консервативна система.

Антропологізм Л. Фейєрбаха

Тема 2.5. Посткласична філософія сер. XIX–поч. XX ст. та основні напрямки філософії XX–XXI ст.

Питання 1. Марксизм: головні ідеї та історична доля. Проблема відчуження. Вирішення проблеми свободи в марксизмі. Ідеологія марксизму. Історичний та діалектичний матеріалізм.

Питання 2. Ірраціоналізм філософії А. Шопенгауера. Зародження екзистенціальної тенденції в філософії С. К'єркегора.

Питання 3. «Перший позитивізм»: О. Конт, Г. Спенсер. Дж. Міль. Емпіріокритицизм: основні ідеї та причини впливу серед природознавців. Неопозитивізм та постпозитивізм. Прагматизм.

Питання 4. «Філософія життя». «Воля до влади» та концепція «надлюдини» у філософії Ф. Ніцше. Інтуїтивізм А. Бергсона.

Питання 5. Психологія як одна із найвпливовіших течій XX ст.

Тема 2.5. Українська філософія.

Питання 1. Філософська думка в Київській Русі.

Питання 2. Філософія в Києво-Могилянській Академії.

Питання 3. Національна ідея в філософських творах XIX – XX ст.

Тема 3. Онтологія: проблема реальності буття

Питання 1. Онтологічні категорії: буття, небуття (ніщо), якість, кількість, міра, відношення, сутність, явище, річ, дійсність, можливість, необхідність, субстанція, екзистенція.

Питання 2. Філософський зміст категорії «матерія». Матерія і речовина. Матерія і рух. Основні форми руху.

Тема 4. Гносеологія: знання як об'єкт філософського розуміння

Сутність та специфічні особливості пізнавальної діяльності.

Метод як усвідомлений спосіб пізнавальної діяльності.

Емпіричне, теоретичне, експериментальне дослідження і відповідні їм методи.

Тема 5. Свідомість як філософська проблема

Питання 1. Дух і свідомість.

Питання 2. Головні концепції походження свідомості. Свідомість як субстанція.

Питання 3. Свідомість як функція мозку і відображення дійсності.

Питання 3. Марксистська концепція свідомості.

Питання 4. Феноменологічна концепція свідомості.

Питання 5. Самосвідомість, її форми та структура.

Тема 6. Філософська антропологія: розуміння сутності людини

Питання 1. Унікальність людини.

Питання 2. Життя і розум у контексті глобальної еволюції Всесвіту.

Питання 3. Натуралістична антропософія. Діалектика природи і проблема походження людини.

Питання 4. Світоглядно-методологічний зміст концепції антропогенезу.

Питання 5. Антропосоціогенез та його комплексний характер у сучасній науці.

Тема 7. Аксиологія: людина в системі цінностей

Питання 1. Цінності та їх функції в життєдіяльності суспільства і людини.

Питання 2. Сучасна класифікація цінностей.

Питання 3. Поняття антицінності.

Тема 8. Предмет і завдання соціальної філософії

Питання 1. Сфери життєдіяльності людини в суспільстві

Питання 2. Цінності та їх особлива роль в житті суспільства

Тема 9. Філософія культури

Питання 1. Культура і природа

Питання 2. Типологія культур

Питання 3. Проблема міжкультурної комунікації.

Питання 4. Міжпоколінна взаємодія як засіб передачі культурних цінностей.

Тема 10. Філософія історії.

Питання 1. Варіанти теоретичних моделей історичного процесу.

Питання 2. Людська особистість та історія.

Питання 3. Глобальні проблеми як сукупність соціоприродних протиріч.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачені навчальним планом

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Осінь 2020/2021 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	60
1.1	<i>Тема 1</i>		
	Вид активності 1. Підготовка аналітичної доповіді	2	2
	Вид активності 2. Поточне тестування	2	
	Тестування на Порталі		4
1.2	<i>Тема 2</i>		
	Вид активності 1. Підготовка аналітичної доповіді	10	10
	Вид активності 2. Поточне тестування	4	
	Тестування на Порталі		6
1.3.	<i>Тема 3.</i>		
	Вид активності 1. Підготовка аналітичної доповіді	2	2
	Вид активності 2. Поточне тестування		
	Тестування на Порталі		4
1.4	<i>Тема 4</i>		
	Вид активності 1. Підготовка аналітичної доповіді	2	2
	Вид активності 2. Поточне тестування	2	
	Тестування на Порталі		3
	<i>Тема 5</i>		
1.5	Вид активності 1. Підготовка аналітичної доповіді	2	2
	Вид активності 2. Поточне тестування	2	
	Тестування на Порталі		3

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1.6.	Тема 6		
	Вид активності 1. Підготовка аналітичної доповіді	2	2
	Вид активності 2. Поточне тестування	2	
	Тестування на Порталі		3
1.7.	Тема 7		
	Вид активності 1. Підготовка аналітичної доповіді	2	2
	Вид активності 2. Поточне тестування	2	
	Тестування на Порталі		3
1.8.	Тема 8		
	Вид активності 1. Підготовка аналітичної доповіді	2	2
	Вид активності 2. Поточне тестування	3	
	Тестування на Порталі		3
1.9.	Тема 9		
	Вид активності 1. Підготовка аналітичної доповіді	2	
	Вид активності 2. Поточне тестування		
	Тестування на Порталі	3	3
1.10	Тема 10		
	Вид активності 1. Підготовка аналітичної доповіді	4	
	Тестування на Порталі		4
1.	Додаткові бали. Підготовка аналітичної інформації	10	
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	40
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	40	40
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)		
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне або ситуаційне, або творче завдання)		
3	Оцінка з дисципліни	100	100

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Основи філософії: навчальний посібник / Л. О. Сандюк, С. П. Симоненко, О. В. Сулим, М. Ф. Шмиголь, Н. В. Щубелка, Ю. С. Юшкевич / за ред. М.Ф. Шмиголя. – Київ: Центр учбової літератури, 2017 – 412 с.

2. Данильян О. Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2015. – 432 с.

8.2. Додаткові джерела інформації

3. Губерський Л. В. Філософія: Історія, суспільство, освіта : підручник / Л. В. Губерський, В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – Київ : Київський університет, 2011. – 575 с.

4. Людина в сучасному світі : колект. моногр. / за загальною редакцією В. П. Мельника. – Львів : Львівський національний університет ім. І. Франка, 2012. – 346 с.

5. Місце філософії в інтелектуальних традиціях Сходу / Ю. Ю. Завгородній та ін. – Київ : Наукова думка, 2013. – 246 с.

6. Руденко С. В. Сучасні методологічні концепції дослідження історії української філософії : монографія / С. В. Руденко. – Київ : Київ. ун-т, 2012. – 279 с.

7. Шелепу М. О. Філософія: навчальний посібник. Рекомендовано МОН України. / М. О. Шелепу. – Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. – 348